

POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBA
KOSOVSKA MITROVICA d.o.o.
38220 Kosovska Mitrovica ul.Cara Dušana br.10
Tel/028/423-773, Tel/ 028/424-144
E-mail pskm@nadlanu.com
SAJT :<http://psss.rs>

B I L T E N

BROJ III

MART 2010

Autori: Dipl.ing. Zoran Milosavljević, Dipl.ing. Ljiljana Gvozdić,
Dipl.ing. Kosovka Jakšić,

S a d r ž a j:

RATARSTVO I POVRTARSTVO

- Podsticaj sradstava i subvencije kredita u 2010.god.
- Triticale

VOĆARSTVO

- Prolećna sadnja voćaka

STOČARSTVO

- Ishrana tovne junadi

PODSTICAJNA SREDSTVA I SUBVENCIONISANJE KREDITA U 2010 GOD.

Vlada Srbije donela je polovinom februara uredbe koje poljoprivrednici najviše i očekuju - o podsticajima po hektaru i subvencionisanju kredita. Po finansijskoj uredbi o regresiranju proizvodnje novac se može očekivati polovinom godine.

Pravo na regresiranje repromaterijala imaju fizička lica, nosioci aktivnih komercionalnih poljoprivrednih gazdinstava koji su obnovili registraciju za 2010. godinu. Poljoprivredna gazdinstva koja pripadaju marginalnom području imaju pravo na regresiranje repromaterijala za površine do 5 hektara bez obaveze da nosilac bude osiguranik PIO Fonda. **Poljoprivredna gazdinstva sa teritorije Kosova i Metohije pravo na regresiranje repromaterijala imaju bez obaveze da nosilac bude osiguranik PIO Fonda i bez ograničenja u površini.**

Regresiraju se površine upisane u Registru poljoprivrednih gazdinstava od 0,5 do 100 ha u ukupnom Raspodela sredstava je iznosu od 14.000 din/ha. Raspodela sredstava je u odnosu : 4.000 din/ha za deklarirano seme 4.000 din/ha za dizel gorivo i od 6.000 din/ha za mineralno đubrivo, ali će biti potrebno podneti za oko 1/3 više fiskalnih računa. Zahtevi se podnose Upravi za trezor kod koje je gazdinstvo registrovano i to u terminima od 1. maja do 30. juna i od 1. septembra do 30. septembra 2010. godine.

Ministarstvo poljoprivrede kao i do sada, nastavlja da daje subvencije i na državnu zemlju koja je pod ugovorom o zakupu.

-Dva modela kreditiranja Ministarstvo poljoprivrede i ove godine ima u ponudi prema gazdinstvima a to su:

- Subvencionisanje kamate kod kratkoročnog kreditiranja poljoprivrednih gazdinstava - fizičkih lica kao i pravnih i fizičkih lica nosioca robnih zapisa i
- dugoročno kreditiranje poljoprivredne i prehrambene proizvodnje. Krediti će se odobravati preko poslovnih banaka koje potpišu sa Ministarstvom ugovore.

Kratkoročni krediti se odobravaju registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima – fizičkim licima iz bančnih sredstava. Krediti se odobravaju u dinarima u iznosu od 50.000 do 900.000 dinara. Rok vraćanja kredita je do 12 meseci bez valutne

klauzule. Kamata koju plaća krajni korisnik je 5% za sve vreme trajanja kredita i plaća je zajedno sa glavnicom kredita o roku dospeća. Ostatak kamate plaća Ministarstvo banci. Krediti se mogu koristiti namenski za kupovinu repromaterijala i drugih obrtnih sredstava uloženi u poljoprivrednu proizvodnju.

Dugoročni krediti :5.000-300.000 evra se takođe odobravaju registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima kako fizičkim tako i pravnim licima. Ove godine kao i sledeće Ministarstvo će odobravati dugoročne kredite po istom modelu kao i predhodne tako što poslovna banka učestvuje sa 60% odobrenog kredita, a Ministarstvo daje 40% sredstava. Korisnik kredita plaća na bančina sredstva kamatu a na sredstva Ministarstva ne plaća kamatu za ceo iznos kredita koju klijent plaća 5% na godišnjem nivou. Rok vraćanja ovih kredita je 5-8 godina ne posle isteka grejs perioda ckoji može biti 1-3 godine u zaviosni od proizvodnje za koju se traži kredit. Sredstva banke se vraćaju u prve tri odnosno pet godina otplatnog perioda ,a sredstva Ministarstva u poslednje dve odnosno tri godine.

T R I T I K A L E

Tritikale je nova biljna vrsta nastala ukrštanjem pšenice i raži. U svetu se gaji na oko četiri miliona hektara. i to najviše u Nemačkoj, Rusiji, Poljskoj i Francuskoj. Unašoj zemlji Srbiji se gaji na skoro 60.000 ha. Gaji se kako u ozimoj tako i u prolećnoj setvi. Na našem okrugu se gaji na površini oko 70h.

Najvažnije osobine tritikalea su :

- Sorte tritikalea su dostigle po prinosu zrna komercionalne sorte pšenice a nadmašile sorte raži ječma i ovsa.
- Tritikale je kao vrsta ispoljio visoku adaptabilnost u našim agroekološkim uslovima što je rezultiralo u dobijanju stabilnih prinosa.
- Sorte tritikalea su ispoljile visoku tolerantnost prema kiselim zemljištima koja su veoma česta na našem regionu (70%).
- Zahvaljujući moćnom korenu sličnu prednost pokazao je kao vrsta i na peskovitim zemljištima kao i po pitanju otpornost na sušu.
- Od roditeljskih vrsta je nasledio i veoma odličnu otpornost prema važnijim bolestima strnih žita što je potvrdio u proizvodnim uslovima.
- Slično se odnosi i na njegovu prednostv i ispoljenu visoku tolerantnost prema važnijim štetocinama (ptice i insekti) a na prvom mestu prema žitnoj pijavici.
- Tritikale je kao vrsta ispoljio visok sadržaj proteina u zrnju uz veoma povoljan aminokisaliniski sastav što mu je omogućilo veoma uspešnu primenu u ishrani stoke.
- Pokazao se pogodnim i za izradu specijalnih vrsta hleba i peciva kao i za potrebe u industriji piva i alkohola.
- Njegov brz porast i razviće s jeseni i rano u proleće omogućili su mu ispoljavanje sposobnosti u odnosu prema važnijim korovskim vrstama.
- Sve pomenuto mu je omogućilo proširenje areala gajenja prema brdsko-planinskim uslovima kakvi su naši tereni uz skoro potpuno isključenje hemiskih zaštitnih sredstava iz procesa nege useva.

Služba za ratarstvo i povrtarstvo.

PROLEĆNA SADNJA VOĆAKA

Podizanje voćnjaka predstavlja veoma složen i odgovoran posao. Sađenje voćaka se vrši dok vegetacija miruje, od novembra do aprila meseca. Znači kasna jesen i rano proleće. Vreme sadnje zavisi i od vremenskih prilika kao i od pripremljenosti zemljišta.

Ako je zemljište zbijeno i slabije pripremljeno, ako je klima hladnija sa mogućim mrazovima i golomrazicom, ako sadnice nisu blagovremeno završile vegetaciju preporučuje se prolećna sadnja. Pod takvim uslovima kasna jesenja sadnja je nepovoljna, jer će posađene voćke biti izložene opasnostima da im se žile oštete niskim temperaturama ili mogu satrunuti ako je vlažnost zemljišta velika.

Prolećno sađenje izvodi se u slučajevima gde u jesen zemljište nije bilo dobro pripremljeno, pa je potrebno da ono bude usitnjeno zimskim mrazovima, ili je zemljište suviše vlažno i ima privremen visok nivo podzemne vode, pa je moguće izmrzavanje korena. Prolećna sadnja može biti uspešna samo ako se obavi na vreme. Izrigolovano zemljište još krajem leta postaće rastresitije, mekše i lakše za prolećnu sadnju, jer je preko zime izloženo mrazovima. Ako se sa sadnjom zakasni manji je i procenat prijema, a i voćke koje su se primile često se slabo razvijaju, kretanje vegetacije je kasnije, završetak vegetacije kasni, pa su one izložene i izmrzavanju. Uspeh prolećne sadnje je rizičan ako je kod sadnica već nastalo kretanje vegetacije, a leto bude sušno sa visokim temperaturama.

Prolećna sadnja se vrši što ranije, u što kraćem vremenskom periodu, pred kretanje vegetacije. Unapred treba da budu obavljene sve pripreme, a radna snaga obezbeđena.

Tehnika sadnje je značajna za kasniji rast i razvoj voćaka. Obratiti pažnju na dubinu sadnje, pripremu i raspored korenovog sistema u jamiću, količinu unetog đubriva (organskog i mineralnog) i na potrebu zalivanja nakon sadnje.

Sadnice treba da budu razvijene, ali ne suviše, sa dobrim korenom. Prilikom izbora sadnica identitet sorti mora biti tačan. Upotrebiti samo potpuno zdrave sadnice, očuvane od mraza i mehaničkih povreda.

Dubina sadnje određuje se na osnovu korenovog vrata, koji mora biti u visini površine zemlje. Pri sadnji treba u svaki jamić dodati određenu količinu organskih (stajnjak) i mineralnih đubriva (NPK). Tako se utiče na porast mladih voćaka, iako je uneto hranivo tokom pripreme zemljišta za podizanje voćnjaka. Obično se po jednom jamiću unosi 10 kilograma dobro zgorelog stajnjaka i 100-200 grama mineralnog đubriva. Navedene količine đubriva (organskih i mineralnih) treba dobro izmešati sa rastresitim, površinskim slojem zemljišta, a onda popuniti dve trećine jamića. Ostatak jamića popunjava se sa sitnom zemljom, na koju se postavlja pripremljen koren sadnice. Zatim se koren pokriva ostatkom čistog zemljišta i lagano nagazi radi što boljeg kontakta korena sadnice sa zemljom. Na kraju, svaku sadnicu, uz osvrt na vremenske prilike i vlagu u zemljištu, treba zaliti vodom. Tokom prve godine poželjno je uz svaku sadnicu postaviti kolac zbog stabilnosti i ukorenjavanja.

U blizini voćnjaka treba iskrčiti šiblje i divlje forme voća, jer može biti zaraženo virusima i drugim patogenima i bolestima.

Pored ostalog, vreme sadnje voćaka se usaglašava i sa vremenskim prilikama (padavinama i temperaturom). Zato treba iskoristiti odgovarajuće dane za rad.

Služba za voćarstvo i vinogradarstvo.

ISHRANA TOVNE JUNADI

Tov junadi je jedna od dve osnovne govedarske proizvodnje. Razlikuju se dve osnovne kategorije tovljenika:

- **mlada** utovljena junad koja kod nas do 15 meseci dostižu telesnu masu od 420-450 kg.
- **starija** utovljena junad, koja u starosti od 18 do 24 meseca dostižu masu od 500 kg. Tov mlađih životinja ima značajne prednosti nad tovom starijih životinja. Mlađe životinje imaju intezivniji porast telesne mase od starijih, i mogu da konzumiraju veće količine hrane po jedinici telesne mase. Pored toga, znatno je povoljniji odnos mesa i masti dobijenih od mlađih životinja u formiranom prirastu, nego od starijih, pa je i manji utrošak hrane za jedinicu prirasta.

Za tov su najpogodnija muška nekastrirana junad, jer se ostvaruju viši dnevni prirasti i konverzija hrane, nego sa muškim kastriranim i ženskim životinjama.

U zavisnosti od učešća različitih hraniva u obrocima tovnje junadi, postoje osnovna 3 tipa tova: koncentratni tip tova, polukoncentratni tov i tov kabastim hranivima.

Koncentratni tip tova: Za ovaj tip tova koriste se smeše koncentrata na bazi zrna kukuruza, kao osnovnog izvora energije. U smešama za intezivan tov junadi zrna žitarica učestvuju sa 60-70%. U ovakvim smešama proteinska hraniva zajedno sa mineralima i vitaminima čine 10-15% smeše. U kompletne smeše koncentrata može se unositi i lucerkino brašno, a njegovo učešće obično iznosi 5-20%. U intezivnom tovu junadi, pored koncentrata mogu se koristiti i manje količine kabaste hrane. Uvođenje ovakvih hraniva pozitivno deluje na proces varenja u buragu, stimuliše konzumiranje hrane i razvoj odredjene mikroflore.

Polukoncentratni tip tova: Ovo je tov junadi ograničenim količinama koncentrovane i grube kabaste hrane. I u ovom slučaju radi se o obilnoj ishrani koncentratima, ali, ipak, normiranoj. U ovom tipu obroka koncentratni čine 45-60% od ukupne suve materije obroka. U proseku se daju sledeće količine hraniva na 100kg:

- žitarice	1-1,5 kg
- uljane sačme	0,25-0,75 kg
- suva voluminozna hraniva	0,80-1,00 kg

Junad hranjena sa ovakvim obrocima postižu sasvim zadovoljavajuće dnevne priraste, koji se u većini slučajeva kreću između 1-1,2 kg. Kvalitet ovakvo hranjenih tovljenika je dobar, utrošak hrane umeren a izbegavaju se i opasnosti od pojave različitih digestivni i metaboličkih smetnji. Zato je ovakav tip ishrane naročito pogodan za tov mlađe junadi.

Tov kabastim hranivima: Ovaj tip tova junadi zasniva se na ishrani velikim količinama kabaste hrane, uz ograničenu upotrebu koncentrata. Kolicina koncentrata znatno je manja nego u polukoncentratnom tipu tova junadi. Ovakav tip tova, po pravilu, treba organizovati gde je moguća velika proizvodnja jeftine kabaste hrane. Zbog manjih dnevnih prirasta, ovakav tov traje znatno duže. Utrošak hrane za uzdržne potrebe, a i ukupan utrošak hrane za jedinicu prirasta, je znatno veći, a kvalitet tovljenika je nešto slabiji. Za uspešan tov junadi kabastom hranom neophodno je da su junad dovoljno

razvijena i da mogu konzumirati velike količine kabaste hrane. Neophodno je kabastom delu obroka redovno dodavati i određene količine koncentrovane hrane.

Služba za stočarstvo.